

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. DS. 175, 84, 21

Data wpływu 8.02.2021r.

PRACODAWCY
PRAWNICZY

Do druku nr 909

Warszawa, 3 lutego 2021 r.

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 stycznia 2021 r. SPS-WP.020.23.4.2021 przesyłamy opinię do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw. W imieniu Polskiego Związku Pracodawców Prawniczych opinię do projektu przygotował członek Związku kancelaria Wierciński Kwieciński Baehr sp.k.

Z wyrazami szacunku

Polski Związek Pracodawców Prawniczych; ul. Lwowska 19, 00-660 Warszawa
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS 0000322730; NIP: 5252449311
tel. +48 (22) 627 11 77; www.pracodawcyprawniczy.org.pl; email: biuro@pracodawcyprawniczy.org.pl

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 2 lutego 2021 r.

WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.j.

Plac Małachowskiego 2

00-066 Warszawa

Polski Związek Pracodawców Prawniczych

ul. Lwowska 19

00-660 Warszawa

Szanowni Państwo,

w związku z przekazaniem w dniu 19 stycznia 2021 r. pod obrady Sejmu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw („Projekt”), oraz pismem Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 21 stycznia 2021 r. skierowanym do Polskiego Związku Pracodawców Prawniczych zawierającym prośbę o przedstawienie opinii do Projektu, w trosce o jak najwyższą jakość stanowionego prawa, zespół kancelarii WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.j. z siedzibą w Warszawie ma przyjemność w niniejszym piśmie przedstawić uwagi do Projektu.

UWAGI DO PROJEKTU

Lp.	Dział/Art./Par. ¹	Obecne Brzmienie	Proponowana Zmiana	Uzasadnienie
1.	Art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a) tiret trzecie	“- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji klienta, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,”	Uwaga ogólna.	Aktualne brzmienie przepisu budzi wątpliwości w zakresie interpretacji sformułowania „ <i>sprawowania kontroli</i> ” przez osobę fizyczną nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji klienta, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu. Z powyższego brzmienia nie wynika jednoznacznie, czy zgodnie z intencją ustawodawcy chodzi wyłącznie o pośrednią kontrolę właścicielską (posiadanie

¹ Jeśli komentarz nie dotyczy konkretnego art./par. w polu należy wpisać ‘uwaga ogólna’.

				wystarczającego odsetka udziałów/głosów) czy również o sprawowanie kontroli w inny sposób.
2.	Art. 35 ust. 2 pkt 2)	„2. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego również w odniesieniu do klientów, z którymi utrzymują stosunki gospodarcze, z uwzględnieniem rozpoznanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, w szczególności gdy: (...) 2) doszło do zmiany uprzednio ustalonych danych dotyczących klienta lub beneficjenta rzeczywistego;”	2. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego również w odniesieniu do klientów, z którymi utrzymują stosunki gospodarcze, z uwzględnieniem rozpoznanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, w szczególności gdy: (...) 2) doszło do zmiany uprzednio ustalonych danych dotyczących klienta lub beneficjenta rzeczywistego, mogących mieć wpływ na dotychczasową ocenę ryzyka i zastosowane środki bezpieczeństwa finansowego;”	Aktualne brzmienie projektowanego przepisu spowoduje, że instytucje obowiązane będą zmuszone do ponownego zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego w odniesieniu do klientów, z którymi utrzymują stałe stosunki gospodarcze również w sytuacji, gdy zmiana danych klienta lub beneficjenta rzeczywistego będzie na tyle mało istotna, że nie będzie miała wpływu na dotychczas przeprowadzoną ocenę ryzyka i zastosowane dotychczas środki bezpieczeństwa finansowego. Dodatkowo, w naszej ocenie projektowany punkt 2) ust. 2 art. 35 nakłada na instytucje obowiązane większe obowiązki niż wynikałoby to z brzmienia art. 14 ust. 5 dyrektywy 2015/849.
3.	Art. 37 ust. 1	“Art. 37. 1. Weryfikacja tożsamości klienta, osoby upoważnionej do działania w jego imieniu oraz beneficjenta rzeczywistego polega na potwierdzeniu ustalonych danych identyfikacyjnych na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby fizycznej, dokumentu zawierającego aktualne dane z wyciągu z właściwego rejestru lub innych dokumentów, danych lub informacji pochodzących z wiarygodnego i niezależnego źródła, w tym, o ile są dostępne, środków identyfikacji elektronicznej lub odpowiednich usług zaufania określonych w	“Art. 37. 1. Weryfikacja tożsamości klienta, osoby upoważnionej do działania w jego imieniu oraz beneficjenta rzeczywistego polega na potwierdzeniu ustalonych danych identyfikacyjnych na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby fizycznej, dokumentu zawierającego aktualne dane z wyciągu z właściwego rejestru lub innych dokumentów, danych lub informacji pochodzących z wiarygodnego i niezależnego źródła, w tym, o ile są dostępne, któregośkolwiek z	Z obecnego brzmienia projektowanego przepisu można wnioskować, że weryfikacja tożsamości klienta, osoby upoważnionej do działania w jego imieniu oraz beneficjenta rzeczywistego może polegać na potwierdzeniu ustalonych danych identyfikacyjnych przy użyciu któregośkolwiek z środków identyfikacji elektronicznej lub usług zaufania wskazanych w rozporządzeniu 910/2014 (np. podpisu elektronicznego, zaawansowanego podpisu elektronicznego i kwalifikowanego podpisu elektronicznego). Z kolei w wytycznych Generalnego Inspektora

		rozporządzeniu 910/2014."	środków identyfikacji elektronicznej lub odpowiednich usług zaufania określonych w rozporządzeniu 910/2014 lub w ustawie z dnia 5 września ."	<p>Informacji Finansowej z dnia 22.08.2018 w sprawie identyfikacji klienta instytucji obowiązanej i weryfikacji jego tożsamości w sytuacji braku jego fizycznej obecności, jako przykład dopuszczalnego środka identyfikacji elektronicznej wskazano kwalifikowany podpis elektroniczny (nie odnosząc się przy tym do pozostałych środków identyfikacji elektronicznej wskazanych w rozporządzeniu 910/2014).</p> <p>W naszej ocenie, w celu zapewnienia jednolitego stosowania przepisu art. 37 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz uniknięcia wątpliwości w zakresie dopuszczalnych środków identyfikacji elektronicznej wyszczególnionych w rozporządzeniu 910/2014, omawiany przepis należy doprecyzować.</p>
4.	Art. 37 ust. 4	„Instytucje obowiązane stosując środek bezpieczeństwa finansowanego, o którym mowa w art. 34 ust. 1 pkt 2, nie polegają wyłącznie na informacjach pochodzących z rejestru, o którym mowa w art. 55 lub rejestru, o którym mowa w art. 30 lub art. 31 dyrektywy 2015/849 prowadzonego we właściwym państwie członkowskim.”	Uwaga ogólna	<p>Aktualne brzmienie art. 37 ust. 4 dotyczące możliwości „polegania na informacjach” pochodzących z rejestru o którym mowa w art. 55”, a tym samym korzystania przez instytucję obowiązaną z domniemania prawdziwości danych w nim zawartych (art. 68 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu) pozostaje wewnętrznie sprzeczne z proponowanym brzmieniem art. 61a ust. 1, który nakłada na instytucje obowiązane obowiązek odnotowywania rozbieżności między informacjami zgromadzonymi w Rejestrze a ustalonymi przez nią informacjami o beneficjencie rzeczywistym klienta i podejmowania czynności w celu</p>

				wyjaśnienia przyczyn tych rozbieżności.
5.	Art. 43 ust. 4 pkt 1) - 4)	„4. W przypadku ujawnienia transakcji: 1) skomplikowanych , 2) opiewających na wysokie kwoty , które nie są uzasadnione okolicznościami przeprowadzenia transakcji, 3) przeprowadzanych w nietypowy sposób , 4) wydających się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego – instytucje obowiązane podejmują działania w celu wyjaśnienia okoliczności, w jakich przeprowadzono te transakcje oraz intensyfikują stosowanie środka bezpieczeństwa finansowego, o którym mowa w art. 34 ust. 1 pkt 4, w odniesieniu do stosunków gospodarczych, w ramach których te transakcje zostały przeprowadzone.”;	Uwaga ogólna	Aktualne brzmienie przepisu poprzez użycie nieostrych sformułowań w postaci „skomplikowanych”, „wysokie kwoty”, „w nietypowy sposób” oraz „w wydających się” będzie się wiązać z licznymi wątpliwościami po stronie instytucji obowiązanej w zakresie konieczności podjęcia przez nią określonych działań, o których mowa w w/w przepisie.
6.	Art. 58 pkt 10-13	„Art. 58 Do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji są obowiązane: ... 10) spółdzielnie; 11) spółdzielnie europejskie; 12) stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego; 13) fundacje.”	Uwaga o charakterze ogólnym	Proponowane nowe zapisy ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu nie określają kogo należy uznawać za beneficjenta rzeczywistego wskazanych podmiotów oraz nie wskazują kryteriów, jakie należy stosować przy jego ustalaniu. W praktyce oznacza to, iż w procesie ustalania beneficjenta rzeczywistego danych podmiotów należy kierować się ogólną częścią definicji beneficjenta rzeczywistego zawartą w art. 2 ust. 2 pkt 1) ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Brak doprecyzowania kryteriów, którymi należy się kierować ustalając beneficjenta rzeczywistego

				<p>wskazanych podmiotów może nastęrczać istotnych kłopotów praktycznych oraz być źródłem rozbieżnej praktyki, skutkującej niejednolitymi wpisami w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. Uwaga ta dotyczy w szczególności fundacji – odpowiednie przepisy IV Dyrektywy AML (rozporządzenie 2015/849) dotyczące beneficjentów rzeczywistych fundacji odsyłają do zapisów dotyczących trustów, podczas gdy na gruncie polskiej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu należałoby stosować część ogólną definicji.</p> <p>Z tych powodów, w naszej ocenie ustawodawca powinien dookreślić kryteria ustalania beneficjentów rzeczywistych określonych podmiotów.</p>
7.	Art. 61a	<p>„Art. 61a. 1. Instytucja obowiązana odnotowuje rozbieżności między informacjami zgromadzonymi w Rejestrze a ustalonymi przez nią informacjami o beneficjencie rzeczywistym klienta i podejmuje czynności w celu wyjaśnienia przyczyn tych rozbieżności.</p> <p>2. W przypadku potwierdzenia odnotowanych rozbieżności instytucja obowiązana przekazuje organowi właściwemu w sprawach Rejestru zweryfikowaną informację o tych rozbieżnościach wraz z uzasadnieniem i dokumentacją dotyczącą odnotowanych rozbieżności.</p> <p>3. Jednostki współpracujące mogą informować o odnotowanych</p>	Wykreślenie	<p>Obowiązki instytucji obowiązanych określone wskazanym przepisem należy ocenić jako nadmierne, w wysokim stopniu obciążające dla instytucji obowiązanych oraz przynoszące obowiązek dbania o prawidłowość danych ujawnionych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych z instytucji państwowych na podmioty sektora prywatnego.</p> <p>Zabieg ten nie jest spójny z art. 56 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zgodnie z którym organem właściwym w sprawach ww. rejestru jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.</p> <p>Ponadto, obciążenie instytucji obowiązanych</p>

	<p>rozbieżnościach między informacjami zgromadzonymi w Rejestrze a posiadanymi informacjami o beneficjentach rzeczywistych. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>4. Informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, mogą być przekazywane za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55.</p> <p>5. Organ właściwy w sprawach Rejestru po uzyskaniu informacji o rozbieżnościach, o których mowa w ust. 2 lub 3, podejmuje czynności zmierzające do ich wyjaśnienia."</p>		<p>omawianymi obowiązkami budzi zastrzeżenia w kontekście domniemania prawdziwości danych zawartych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych (art. 68 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu). De facto instytucje obowiązane pozbawione zostają możliwości opierania się na wskazanym domniemaniu.</p>
--	---	--	--

Niezależnie od powyższego zwracamy uwagę, że Projekt nie usuwa szeregu wątpliwości powstałych na gruncie obecnie obowiązujących regulacji prawnych, w szczególności dotyczących zakresu stosowania ustawy przez adwokatów lub radców prawnych – art. 2 ust. 1 pkt 14) ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. tj. z dnia 15 maja 2020 r., Dz.U. z 2020 r. poz. 971, dalej „Ustawa”). Najwięcej wątpliwości wiąże się ze stosowaniem art. 2 ust. 1 pkt 14) lit. e) Ustawy i określeniem, co obejmuje doradztwo prawne *w przedmiocie prowadzenia działalności lub zarządzania spółkami kapitałowymi lub trustami* (zasadniczo każde pytanie klienta dotyczy prowadzenia przez niego działalności), które powinno być objęte stosowaniem Ustawy. Przykładowo, czy doradztwo prawne w zakresie compliance, prawa pracy, prawa własności intelektualnej, należy traktować jako wchodzące w zakres prowadzenia działalności/zarządzania spółkami kapitałowymi?

Z wyrazami szacunku,

Anna Wojciechowska
Partner

Agata Szczepańczyk – Piwek
Counsel